

VIERASLAJIT JA NIIDEN TORJUNTA

Vieraslajilla tarkoitetaan eliölajia, jonka siirtymistä luontaisen levinneisyysalueen ulkopuolelle ihminen on tahattomasti tai tarkoituksella edesauttanut. Tulokaslajit saapuvat luontaisesti ilman ihmisen apua. Vieraslajit aiheuttavat ekologista, taloudellista, terveydellistä tai sosiaalista haittaa. Luonnon monimuotoisuus vähenee.

Vieraslajien torjunta vaatii suunnitelmallisuutta, pitkäjänteisyyttä ja lajin ekologian huomioivien menetelmien käyttöä. Jotta torjunta olisi vaikuttavaa eli vieraslajin esiintymästä päästäisiin eroon, tulisi sitä tehdä useita vuosia. Torjunta kannattaa kohdistaa suojeltavien kohteiden tuntumaan tai jopa suojelualueille, jos se on näiden rauhoitusmääräyksissä sallittu. Myös rannat ovat tärkeitä torjuntakohteita, sillä esim. jättipalsami ja kurtturuusu leviävät vesistöjä pitkin. Vesistöalueella torjunta tulisi aloittaa yläjuoksulta ja edetä sieltä alaspäin. Torjunta on helppo aloittaa soolotalkookohteilla, joita kunnat ovat osoittaneet omille alueille.

KIINNOSTUITKO? OTA YHTEYTTÄ:

kuntaasi

tai seuraaviin tahoihin

Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry

www.pvy.fi

Puhelin: 0400 924848

Sähköposti: info@pvy.fi

Kyrönjokirahasto

<https://pvy.fi/rahastot/kyronjokirahasto/>
Toimii PVY:n alaisuudessa ja sen tarkoituksena on edistää vesien ja laajemminkin ympäristön suojelua Kyrönjoen valuma-alueella.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

Puhelin: 0295 027 500

kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Vieraslajitorjunnan linkkejä

Näin järjestät vieraslajitalkoot:

<https://vieraslajit.fi/ajankohtaista/i-7024>

Opas vieraslajitalkoiden järjestämiseen:

https://www.sll.fi/app/uploads/2021/03/12032021_VieKas-LIFE-SLL-talkoo_opas_final_versio2.pdf

Työkalupakki vieraslajitilanteen hallintaan:

<https://vieraslajit.fi/ajankohtaista/i-7400>

VIERASLAJI- TALKOORAHA

Hei Yhdistystoimija,

Onko lähiympäristössäsi kohde, jonka vieraslajit ovat vallanneet? Kerätkää talkooporukka ja lähtekää torjumaan vieraslajeja kartuttaen saamalla yhdistyksenne kassaa.

Kyrönjokirahasto jakaa 500 €:n avustuksia vieraslajien torjuntaan. Ensisijaisia ovat hakemukset, joissa sitoudutaan kolmivuotiseen torjuntaan kohteella. Näin voidaan taata tulosten parempi vaikuttavuus.

Hae rahoitusta 26.5.2024 mennessä kunnasta tai suoraan Kyrönjokirahastolta. Rahoitusta on varattu yhden työkohteen verran Kyrönjokilaakson kuntaa kohden. Maksu suoritetaan raportoinnin pohjalta: ota valokuvia alueesta ennen ja jälkeen talkoiden sekä toimintakuvia.

KURTTURUUSU

Kurtturuusu on kansallisesti haitalliseksi säädetty vieraslaji. Se on 0,5–1,5 metriä korkeaksi kasvava pensas, joka levittäytyy maavarsistonsa avulla. Koillis-Aasiasta, Tyynen valtameren hiekkaisilta ja soraisilla merenrannoilta tuotu koristekasvi yleistyi Euroopassa 1800-luvulla.

Laji lisääntyy ja leviää sekä kasvullisesti sekä juurakon palasista että siemenistä varsinkin lintujen mukana. Kiulukat ja siemenet kelluvat vedessä ja voivat siten ajelehtia veden mukana uusille paikoille. Muista ruusuista poiketen kurtturuusu on erittäin hyvin sopeutunut vesilevintään.

Kurtturuusun torjunta vaatii aikaa ja sitkeyttä. Aloita kiskomalla pienet taimet. Kookkaampiin yksilöihin tarvitaan tukevien hanskojen lisäksi työkaluja. Ensin pensas leikataan esim. oksasaksilla tai raivaussahalla tyveä myöten alas. Sen jälkeen päästään kaivamaan juurakkoa maasta. Hiekkamaasta juurakko irtoaa suhteellisen helposti, kivikossa työskentely on työläämpää.

Kurtturuusu (Rosa rugosa)

JÄTTIPALSAMI

Jättipalsami on EU:ssa haitalliseksi säädetty vieraslaji. Se on kotoisin Aasiasta, yksivuotinen ja mehevävartinen ruoho. Sen lehdet ovat suikeita ja tiheästi hammaslaitaisia. Suuret, jopa 4 cm kaksineuvoiset kukat ovat tertussa. Niiden väri vaihtelee tummanpunaisista valkoisiin, vaaleanpunaisen ollessa tavallisimpia. Kasvin hedelmä on litumainen kota, joka repeää kypsänä herkästi sinkoen siemenet lähiympäristöön (jopa 7 m päähän).

Suomessa jättipalsami kasvaa usein asutuksen läheisyydessä, koska se on tuotu koristeeksi ja mehiläiskasviksi puutarhoihin. Pihoilta se kulkeutuu rannoille ja pellonlaitteille levi-ten helposti joki- ja puronvarsia myöten. Eroosioriski lisääntyy ja vesieliöille on haittaa.

Jättipalsamia on helppo torjua kitkemällä tai niittämällä ennen siementen muodostumista. Se lähtee helposti versomaan kompostikasalla, joten se tulisi polttaa tai kerätä jätesäkkeihin. Jos laji on vasta leviämässä, peittäminen mustalla muovilla on käyttökelpoinen hävityskeino niiton jälkeen.

Jättipalsami (Impatiens glandulifera)

KOMEALUPIINI

Komealupiini on monivuotinen hernekasvi, jolla on terttukukinto. Se on kansallisesti haitalliseksi säädetty vieraslaji. Lupiini uhkaa niittykasvien esiintymiä rehevöittämällä niitä ja aiheuttamalla kilpailua. Se kilpailee pölyttäjästä alkuperäisten kasvien kanssa, ja lisäksi lupiinien siitepölyn sisältämä myrkyllinen alkaloidi, lupaniini, voi haitata kimalaisten lisääntymistä. Komealupiini vaikuttaa paikallisiin päiväperhospopulaatioihin, koska se ei kelpaa toukille eikä aikuisille ravintokasviksi. Sen on havaittu vähentävän hyönteisten kokonaismäärää ja vaikuttavan negatiivisesti erityisesti kovakuoriaisiin, kaksisiipisiin, perhosiin ja muurahaisiin. Komealupiini on myrkyllinen sisältämiensä alkaloidien vuoksi.

Kukintojen katkaiseminen tai niittäminen aina ennen siementen kypsymistä on hyvä keino estää uusien siementien syntyminen ja niiden leviäminen. Monivuotisella komealupiinilla on pystyjuurakko, joka kannattaa kaivaa ylös, varsinkin jos yksilöitä on vähän.

Lupiini (Lupinus polyphyllus)